

Prehľad udalostí na utorok 31. januára	2
Agentúrne spravodajstvo, TASR, 31. 1. 2023, 6:30	
Aktualizovaný prehľad udalostí na utorok 31. januára	5
Agentúrne spravodajstvo, TASR, 31. 1. 2023, 9:17	
Plán obrazového spravodajstva a videoservisu na utorok 31. januára 2023	9
Agentúrne spravodajstvo, TASR, 31. 1. 2023, 9:26	
UK predala patent, ktorý pomôže riešiť neplodnosť	11
Online, uniba.sk, 31. 1. 2023, 10:00	
UK predala medicínsky patent. Rektor je nadšený	13
Online, dalito.sk, 31. 1. 2023, 10:26	
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach umožnila úspešnejšie riešenie neplodnosti vďaka patentu k novej technológii	15
Online, indexmag.sk, 31. 1. 2023, 10:35	
Univerzita Komenského predala patent, ktorý pomôže riešiť neplodnosť	17
Online, lekarskenoviny.sk, 31. 1. 2023, 10:52	
Slováci radikálne vylepšili liek na „epidémiu 21. storočia“. Prelomové riešenie dá nádej miliónom ľudí	18
Online, startitup.sk, 31. 1. 2023, 14:21	
Drevené sochy v košickej botanickej záhrade približujú šišky a semená stromov	20
Agentúrne spravodajstvo, TASR, 31. 1. 2023, 15:40	
FIRST LEGO League – Regionálny turnaj Challenge a festival Explore na pôde Prírodovedeckej fakulty UPJŠ v Košiciach	21
Online, indexmag.sk, 31. 1. 2023, 15:42	
Drevené sochy v košickej botanickej záhrade približujú šišky stromov	22
Online, teraz.sk, 31. 1. 2023, 15:46	
Vyťaženému drevu dali nový rozmer. Košickú botanickú záhradu zdobia obrovské plastiky	23
Online, kosice.korzar.sme.sk, 31. 1. 2023, 16:38	
Maďarské univerzity pod kontrolou Fideszu sú problém. Čo to znamená pre Slovákov?	24
Online, korzar.sme.sk, 31. 1. 2023, 19:30	
KARDIOLÓG A OBEZITOLÓG: OBEZITA JE CHOROBA MOZGU	27
Tlač, Turčianske noviny, 1. 2. 2023	

Prehľad udalostí na utorok 31. januára [📅](#)

📅 31. 1. 2023, 6:30, Zdroj: **TASR**, Vydavateľ: **Tlačová agentúra Slovenskej republiky**, Sentiment: **Neutrálny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Vedúci vydania:

predpoludním: I. Matejíčka

popoludní: N. Mihová

Službukonajúci technik: 0905/505 721

E - mail: domred@tasr.sk, tel.: 59 21 04 58

dispecing@tasr.sk, tel.: 0905 282 190

08.30 Pracovné stretnutie Ministerstva vnútra SR s médiami + vyjadrenie

Téma: Problematika občianskych preukazov. Praktické informácie v súvislosti s občianskymi preukazmi, ktorým skončila platnosť certifikátov a ich ďalšie využitie. Problematika biometrických občianskych preukazov.

Po diskusii budú respondenti k dispozícii na oficiálne vyjadrenia pre médiá.

Bratislava, MV SR, tlačovková miestnosť, 2. poschodie, Pribinova 2

Text, Zvuk

09.00 Výbor NR SR pre pôdohospodárstvo a životné prostredie

Bratislava, NR SR, miestnosť č. 148, Námestie A. Dubčeka 1

09.00 TK Krajského riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v B. Bystrici

Téma: Vyhodnotenie zásahovej činnosti, požiarovosti v prírodnom prostredí a výkonu štátneho požiarneho dozoru za rok 2022.

Banská Bystrica, KR HaZZ, Trieda SNP 75

Text, Zvuk

09.00 Minister školstva, vedy, výskumu a športu SR Ján Horecký navštívi pri príležitosti odovzdávania polročného hodnotenia žiakov ZŠ Karloveská

V prípade záujmu bude o 9.45 h brífing.

Bratislava, Karloveská 61

Text, Zvuk

09.30 Výbor NR SR pre kultúru a médiá

Bratislava, NR SR, miestnosť č. 32, Námestie A. Dubčeka 1

10.00 TK CK Čedok a Letiska M. R. Štefánika

Téma: Nové destinácie z BTS

Bratislava, Letisko M. R. Štefánika, hlavný terminál

Text, Zvuk

10.00 Výbor NR SR pre zdravotníctvo

Bratislava, NR SR, miestnosť č. 143, Námestie A. Dubčeka 1

10.00 Novinárska projekcia slovenskej komédie Invalid + 19.15 h premiéra

Po projekcii budú k dispozícii tvorcovia a herci filmu.

19.15 h - Premiéra filmu

Bratislava, Cinema City Aupark, sála č. 3

Text, Zvuk

10.00 TK Transparency International Slovensko

Téma: Rebríček vnímania korupcie (Corruption Perceptions Index - CPI 2022), Predstavenie analýzy protikorupčných rozsudkov na Slovensku za obdobie posledných dvoch rokov.

Bratislava, COOP Jednota Slovensko, miestnosť č. 111, Bajkalská 25

Text, Zvuk

10.30 TK na tému "Budovanie kvantovej komunikačnej infraštruktúry na Slovensku"

Na TK bude informovať dočasne poverená ministerka investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR Veronika Remišová, dočasne poverený štátny tajomník pre vedu, výskum a vysoké školstvo Michal Fedák, riaditeľ Fyzikálneho ústavu SAV, Mário Ziman, zakladateľ Centra pre výskum kvantovej informácie Fyzikálneho ústavu SAV Vladimír Bužek a Djeylan Aktas – koordinátor projektu skQCI (Fyzikálny ústav SAV, v. v. i.)

Bratislava, Národné centrum pre kvantové technológie QUTE.sk, Dúbravská cesta 9

Text, Zvuk

10.30 Návšteva rakúskeho prezidenta Alexandra Van der Bellena

Program:

10.30 h - Oficiálny privítací ceremoniál

-fototermin

- podpísanie do knihy hostí

10.45 h - Rokovanie prezidentky SR Zuzany Čaputovej s rakúskym prezidentom,

- na začiatku fototermin

11.00 h - Plenárne rokovanie s delegáciami

11.40 h - Spoločná tlačová konferencia

Bratislava, Prezidentský palác

Text, Video, Zvuk, Foto, Live

10.30 Otvorenie justičného roka 2023

V rámci oficiálneho programu vystúpia s príhovormi hostitelia podujatia a predseda Ústavného súdu SR.

Bratislava, NR SR, historická budova, Župné námestie 12

11.00 Výbor NR SR pre sociálne veci

Bratislava, NR SR, miestnosť č. 245, Námestie A. Dubčeka 1

11.00 Výbor NR SR pre vzdelávanie, vedu, mládež a šport

Bratislava, NR SR, m. č. 33, Námestie A. Dubčeka 1

11.15 TK ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Rastislava Káčera a ministra zahraničných vecí Českej republiky Jana Lipavského po stretnutí v Pezinku

Pezinok, zámok Šimák

Text, Video, Zvuk, Foto

11.30 Otvorenie Domova sociálnych služieb v Krásnej

Košice, Ulica k majeru 976/4

GPS: 48.673617, 21.320774

12.00 TK predsedu Banskobystrického samosprávneho kraja O. Luntera

Téma: Vplyv novej kategorizácie nemocníc na dostupnosť zdravotnej starostlivosti v Banskobystrickom kraji a zásadná verejná výzva expertom MZ SR a ministrom zdravotníctva SR Vladimírovi Lengvarskému

Banská Bystrica, Úrad BBSK, pred budovou, Námestie SNP 23

Text, Zvuk

12.00 Rokovanie vlády SR

Bratislava, Úrad vlády SR, vstup z Leškovej ulice

Text, Zvuk

12.30 Zahraničný výbor NR SR

Bratislava, NR SR, miestnosť č. 149, 1. poschodie, Námestie A Dubčeka 1

12.30 Výbor NR SR pre financie a rozpočet

Bratislava, miestnosť č. 31, NR SR, Námestie A. Dubčeka 1

13.00 81. schôdza Národnej rady SR

17.00 h - Hlasovanie o termíne predčasných volieb a ďalších bodoch

Bratislava, NR SR, Námestie A. Dubčeka 1

Text, Video, Zvuk, Foto, Live

13.00 Brífing Univerzity P. J. Šafárika a Botanickej záhrady **UPJŠ** - nová expozícia

Téma: Nová vonkajšia expozícia drevených plastík s edukačným potenciálom

Košice, Botanická záhrada **UPJŠ**, Mánesova 23

Text, Video, Zvuk, Foto

13.45 Predseda vlády SR Eduard Heger sa stretne s rakúskym prezidentom Alexandrom Van der Bellenom, ktorý pricestuje na oficiálnu návštevu Slovenskej republiky. Na úvod stretnutia sa uskutoční fototermín vo foyeri historickej budovy ÚV SR.

Bratislava, Úrad vlády SR, vstup z Námestia slobody

Správy ekonomického charakteru vydá ekonomická redakcia TASR.

Informácie o očakávaných udalostiach nájdete aj v aplikácii TASR Kalendárium na adrese kalendarium.tasr.sk

lt lk

Autor: LK

Aktualizovaný prehľad udalostí na utorok 31. januára [🔗](#)

📅 31. 1. 2023, 9:17, Zdroj: **TASR**, Vydavateľ: **Tlačová agentúra Slovenskej republiky**, Sentiment: **Neutrálny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Vedúci vydania:

predpoludním: I. Matejíčka

popoludní: N. Mihová

Službukonajúci technik: 0905/505 721

E - mail: domred@tasr.sk, tel.: 59 21 04 58

dispecing@tasr.sk, tel.: 0905 282 190

08.30 Pracovné stretnutie Ministerstva vnútra SR s médiami + vyjadrenie

Téma: Problematika občianskych preukazov. Praktické informácie v súvislosti s občianskymi preukazmi, ktorým skončila platnosť certifikátov a ich ďalšie využitie. Problematika biometrických občianskych preukazov.

Po diskusii budú respondenti k dispozícii na oficiálne vyjadrenia pre médiá.

Bratislava, MV SR, tlačová miestnosť, 2. poschodie, Pribinova 2

Text, Zvuk

09.00 Výbor NR SR pre pôdohospodárstvo a životné prostredie

Bratislava, NR SR, miestnosť č. 148, Námestie A. Dubčeka 1

09.00 TK Krajského riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v B. Bystrici

Téma: Vyhodnotenie zásahovej činnosti, požiarovosti v prírodnom prostredí a výkonu štátneho požiarneho dozoru za rok 2022.

Banská Bystrica, KR HaZZ, Trieda SNP 75

Text, Zvuk

09.00 Minister školstva, vedy, výskumu a športu SR Ján Horecký navštívi pri príležitosti odovzdávania polročného hodnotenia žiakov ZŠ Karloveská

V prípade záujmu bude o 9.45 h brífing.

Bratislava, Karloveská 61

Text, Zvuk, Foto

09.30 Výbor NR SR pre kultúru a médiá

Bratislava, NR SR, miestnosť č. 32, Námestie A. Dubčeka 1

10.00 TK CK Čedok a Letiska M. R. Štefánika

Téma: Nové destinácie z BTS

Bratislava, Letisko M. R. Štefánika, hlavný terminál

Text, Zvuk

10.00 Výbor NR SR pre zdravotníctvo

Bratislava, NR SR, miestnosť č. 143, Námestie A. Dubčeka 1

10.00 Novinárska projekcia slovenskej komédie Invalid + 19.15 h premiéra

Po projekcii budú k dispozícii tvorcovia a herci filmu.

19.15 h - Premiéra filmu

Bratislava, Cinema City Aupark, sála č. 3

Text, Zvuk

10.00 TK Transparency International Slovensko

Téma: Rebríček vnímania korupcie (Corruption Perceptions Index - CPI 2022), Predstavenie analýzy protikorupčných rozsudkov na Slovensku za obdobie posledných dvoch rokov.

Bratislava, COOP Jednota Slovensko, miestnosť č. 111, Bajkalská 25

Text, Zvuk

10.00 TK na tému "Budovanie kvantovej komunikačnej infraštruktúry na Slovensku"

Na TK bude informovať dočasne poverená ministerka investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR Veronika Remišová, dočasne poverený štátny tajomník pre vedu, výskum a vysoké školstvo Michal Fedák, riaditeľ Fyzikálneho ústavu SAV, Mário Ziman, zakladateľ Centra pre výskum kvantovej informácie Fyzikálneho ústavu SAV Vladimír Bužek a Djeylan Aktas – koordinátor projektu skQCI (Fyzikálny ústav SAV, v. v. i.)

Bratislava, Národné centrum pre kvantové technológie QUTE.sk, Dúbravská cesta 9

Text, Zvuk

10.30 Návšteva rakúskeho prezidenta Alexandra Van der Bellena

Program:

10.30 h - Oficiálny privítací ceremoniál

-fototermin

- podpísanie do knihy hostí

10.45 h - Rokovanie prezidentky SR Zuzany Čaputovej s rakúskym prezidentom,

- na začiatku fototermin

11.00 h - Plenárne rokovanie s delegáciami

11.40 h - Spoločná tlačová konferencia

Bratislava, Prezidentský palác

Text, Video, Zvuk, Foto, Live

10.30 Otvorenie justičného roka 2023

V rámci oficiálneho programu vystúpia s príhovormi hostitelia podujatia a predseda Ústavného súdu SR.

Bratislava, NR SR, historická budova, Župné námestie 12

11.00 Výbor NR SR pre sociálne veci

Bratislava, NR SR, miestnosť č. 245, Námestie A. Dubčeka 1

11.00 Výbor NR SR pre vzdelávanie, vedu, mládež a šport

Bratislava, NR SR, m. č. 33, Námestie A. Dubčeka 1

11.15 TK ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Rastislava Káčera a ministra zahraničných vecí Českej republiky Jana Lipavského po stretnutí v Pezinku

Pezinok, zámok Šimák

Text, Video, Zvuk, Foto

11.30 Otvorenie Domova sociálnych služieb v Krásnej

Košice, Ulica k majeru 976/4

GPS: 48.673617, 21.320774

Text, Zvuk

12.00 TK predsedu Banskobystrického samosprávneho kraja O. Luntera

Téma: Vplyv novej kategorizácie nemocníc na dostupnosť zdravotnej starostlivosti v Banskobystrickom kraji a zásadná verejná výzva expertom MZ SR a ministrom zdravotníctva SR Vladimírovi Lengvarskému

Banská Bystrica, Úrad BBSK, pred budovou, Námestie SNP 23

Text, Zvuk

12.00 Rokovanie vlády SR

Bratislava, Úrad vlády SR, vstup z Leškovej ulice

Text, Zvuk, Foto, Video

12.30 Zahraničný výbor NR SR

Bratislava, NR SR, miestnosť č. 149, 1. poschodie, Námestie A Dubčeka 1

12.30 Výbor NR SR pre financie a rozpočet

Bratislava, miestnosť č. 31, NR SR, Námestie A. Dubčeka 1

13.00 81. schôdza Národnej rady SR

17.00 h - Hlasovanie o termíne predčasných volieb a ďalších bodoch

Bratislava, NR SR, Námestie A. Dubčeka 1

Text, Video, Zvuk, Foto, Live

13.00 Brífing Univerzity P. J. Šafárika a Botanickej záhrady **UPJŠ** - nová expozícia

Téma: Nová vonkajšia expozícia drevených plastík s edukačným potenciálom

Košice, Botanická záhrada **UPJŠ**, Mánesova 23

Text, Video, Zvuk, Foto

13.45 Predseda vlády SR Eduard Heger sa stretne s rakúskym prezidentom Alexandrom Van der Bellenom, ktorý pricestuje na oficiálnu návštevu Slovenskej republiky. Na úvod stretnutia sa uskutoční fototermin vo foyeri historickej budovy ÚV SR.

Bratislava, Úrad vlády SR, vstup z Námestia slobody

Správy ekonomického charakteru vydá ekonomická redakcia TASR.

Informácie o očakávaných udalostiach nájdete aj v aplikácii TASR Kalendárium na adrese kalendarium.tasr.sk

It Ik

Autor: LT

Plán obrazového spravodajstva a videoservisu na utorok 31. januára 2023 [📄](#)

📅 31. 1. 2023, 9:26, Zdroj: **TASR**, Vydavateľ: Tlačová agentúra Slovenskej republiky, Sentiment: Neutrálny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: **UPJŠ**

09.00 Minister školstva, vedy, výskumu a športu SR Ján Horecký navštívi pri príležitosti odovzdávania polročného hodnotenia žiakov ZŠ Karloveská

BRATISLAVA (FOTO)

10.00 TK na tému "Na Slovensku sa začína doba kvantová"

BRATISLAVA (FOTO+VIDEO)

10.30 Minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Rastislav Káčer bude rokovať so svojim českým rezortným partnerom, ministrom zahraničných vecí Českej republiky Janom Lipavským. Následne ministri otvoria 12. ročník slovensko-českého diskusného fóra za účasti vládnej a mimovládnej sféry z oboch krajín.

PEZINOK (FOTO+VIDEO)

Od 10.30 Návšteva rakúskeho prezidenta Alexandra Van der Bellena na Slovensku

BRATISLAVA (FOTO+VIDEO+LIVE)

12.00 Rokovanie vlády SR

BRATISLAVA (FOTO+VIDEO+LIVE)

13.00 81. schôdza Národnej rady SR

BRATISLAVA (FOTO+VIDEO+LIVE)

14.00 Kanoistika - slávnostné vyhlásenie ankety Kanoista roka 2022

BRATISLAVA (FOTO+VIDEO)

18.20 Volejbal - vložený zápas Niké extraligy:

VKP Bratislava - Projekt RD SVF

BRATISLAVA (FOTO)

Regióny

13.00 Brífing Univerzity P. J. Šafárika a Botanickej záhrady **UPJŠ**. Téma: Nová vonkajšia expozícia drevených plastík s edukačným potenciálom

KOŠICE (FOTO+VIDEO)

18.00 Hokej - dohrávka 31. kola Tipos Extraligy:

HK Nitra - HK GROTTTO Spišská Nová Ves

NITRA (FOTO)

ZAHRANIČIE:

BUDAPEŠŤ - V závere týždňa štrajku maďarských pedagógov sa bude konať séria protestov v Budapešti a v ďalších mestách krajiny

PARÍŽ - Vo Francúzsku sa uskutočnia ďalšie protesty proti dôchodkovej reforme. Ohlásené sú aj štrajky, ktoré narušia verejnú dopravu, školstvo a ďalšie služby

KINSHASA – Pápež František začne návštevu Konžskej demokratickej republiky. Hlava katolíckej cirkvi do tejto krajiny zavíta prvýkrát po 37 rokoch

SOUL - Generálny tajomník NATO Jens Stoltenberg na návšteve Japonska. Stretne s premiérom Fumiom Kišidom a ďalšími predstaviteľmi vlády

ERUZALEM/RAMALLÁH - Americký minister zahraničných vecí Antony Blinken ukončí návštevu Izraela a odcestuje na rozhovory s palestínskymi predstaviteľmi v Predjordánsku

BRAZÍLIA - Nemecký kancelár Olaf Scholz ukončí v Brazílii cestu po Latinskej Amerike

SOUL - Americký minister obrany Lloyd Austin bude viesť rokovania v Južnej Kórei

ZAHRANIČIE ŠPORT:

NHL

NBA

Autor: EBE

UK predala patent, ktorý pomôže riešiť neplodnosť [🔗](#)

📅 31. 1. 2023, 10:00, Zdroj: cdv.uniba.sk [🔗](#), Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ, Ďalšie zdroje: uniba.sk

Dosah: 88 664 GRP: 1,97 OTS: 0,02 AVE: 2028 Eur

Centrum ďalšieho vzdelávania Univerzita Komenského v Bratislave

Hlavné menu

O úroveň vyššie O CĎV Slovenčina ako cudzí jazyk Vzdelávanie pre verejnosť Vzdelávanie pedagógov Vzdelávanie krajanov Univerzita tretieho veku

UK predala patent, ktorý pomôže riešiť neplodnosť

Bratislava 31. januára 2023: Cezhraničná spolupráca celkom štyroch strán – troch univerzít a jedného start-upu – priniesla na záver roka 2022 Univerzite Komenského v Bratislave výrazný úspech na poli transferu technológií. Zmluva v hodnote 441-tisíc eur umožní dostať do praxe novú technológiu, ktorá podstatne zvyšuje úspešnosť umelého oplodnenia.

31. 01. 2023 10.00 hod.

Od: Oddelenie pre vonkajšie vzťahy RUK

Problém s neplodnosťou ročne postihuje vyše 48 miliónov párov po celom svete. Týka sa hlavne žien nad 40 rokov, ktorým sa s vekom znižujú šance na otehotnenie aj prostredníctvom umelého oplodnenia. Vďaka vedeckému výskumu na Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Univerzite Komenského v Bratislave, brnenskej Masarykovej univerzite a následnému finančnému vstupu českej holdingovej skupiny FABA Capital dochádza k zásadnému pokroku v úspešnosti asistovanej reprodukcie metódou IVF (in vitro fertilizácia) a preniesť ju do komerčného sveta.

IVF patrí doposiaľ k najefektívnejším spôsobom liečby neplodnosti. Pre úspešný proces je kľúčová súhra mnohých okolností, medzi ktoré patrí aj výber vhodného embrya pre transfer do maternice. Nová technológia, chránená patentovou prihláškou, identifikuje nové miRNA molekuly využiteľné v predikcii. „Zjednodušene povedané, identifikované molekuly predikujú aktuálnu pripravenosť žien a kvalitu embrya vhodného na proces umelého oplodnenia,“ vysvetľuje doc. Miroslava Rabajdová z Ústavu lekárskej a klinickej biochémie, Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach.

„Prezentovaná inovatívna technológia spočíva v neinvazívnom odbere biologického materiálu bez akéhokoľvek poškodenia embrya. Ako vhodný prístup sa ukázalo analyzovať získané miRNA molekuly v kombinácii ako biomarkery. Molekuly sú tak schopné napomôcť v personalizovanej medicíne pri predikcii úspešnosti IVF cez výber vhodného embrya,“ vysvetľuje docentka Katarína Šoltys z Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského a dodáva: „Verím, že kombinácia molekulárnych metód a využitie umelej inteligencie v biomedicíne dokáže priniesť lepšiu zdravotnú starostlivosť a vyššiu kvalitu života nielen pre mnohé neplodné páry, ale aj pre nás všetkých.“

Časť experimentálneho výskumu sa realizovala v laboratóriách Masarykovej univerzity v Brne. „K výskumu som bol prizvaný, aby som poskytol svoje skúsenosti z oblasti štúdia a vysokokapacitných analýz molekúl miRNA v klinickom materiáli. Podieľali sme sa aj na realizácii vlastných sekvenčných analýz a experimentálnom dizajne s cieľom posunúť technológiu z úrovne experimentu smerom k možnému aplikačnému využitiu,“ uviedol profesor Ondřej Slabý zo Stredo európskeho výskumného inštitútu (CEITEC) a Lekárskej fakulty Masarykovej univerzity.

Vďaka sprostredkovaniu technológie do aplikačnej sféry sa univerzity stali významnou súčasťou riešenia spoločenského problému neplodnosti. „Prepájanie špičkových odborníkov naprieč univerzitami je kľúčom k úspechu a zároveň budúcnosťou vedeckého pokroku. Som rád, že sa nám to darí na takej vysokej úrovni aj s českými kolegami. O to viac, že výskum, na ktorom sa spojili, má praktický a celospoločenský význam a môže pozitívne ovplyvniť životy mnohých ľudí, čo v neposlednom rade predznamenáva aj jeho komerčný úspech,“ povedal rektor UK Marek Števec.

Na podpis zmluvy o prevode duševného vlastníctva na start-up FETUS, IVF a.s. došlo 20. decembra 2022 medzi štyrmi zmluvnými stranami. „Vstupom do tohto projektu chceme celosvetovo znížiť počet nechcených potratov a zvýšiť šancu rodinám, ktoré sa chcú rozrásť o zdravého potomka. Celkový proces liečby neplodnosti je veľmi náročný na psychiku a pri prvom nevydarenom transfere má neúspech veľké nežiaduce dopady na prípadné ďalšie pokusy. Je nám cťou byť súčasťou zrodenia nových životov so šťastným príbehom,“ dodáva Robert Flocius, CEO skupiny FABA. V rámci komercializácie akademických a univerzitných projektov bol v rámci spolupráce založený nový inkubátor fabaincube.

Technológia prvýkrát zaujala verejnosť na Transfera Technology Day 2020 – súťaži, ktorej cieľom je prepojiť českú vedu s biznisovou komunitou a vytvoriť vhodné podmienky na vzájomnú spoluprácu. Následne technológia bodovala aj na Slovensku, kde pôvodcovia v roku 2021 dostali Cenu za transfer technológií v kategórii Inovácie. „Komericializáciu považujeme za veľký úspech, keďže ide o prvý

oficiálny prevod duševného vlastníctva nielen na UK, ale aj v rámci slovenských univerzít. Procesu prevodu sme venovali celý minulý rok a sme veľmi radi, že sa to podarilo. Veríme, že nový majiteľ dostane tento vynález na trh," hovorí Lenka Levarská z Centra transferu technológií Univerzity Komenského. Prvý kontakt s investorom pomohlo zaistiť Centrum transferu technológií Masarykovej univerzity.

Foto: Tomáš Madeja

UK predala medicínsky patent. Rektor je nadšený [📄](#)

📅 31. 1. 2023, 10:26, Zdroj: [dalito.sk](#) [📄](#), Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ

Dosah: 1 072 GRP: 0,02 OTS: 0,00 AVE: 212 Eur

Katarína Šoltys z UK/foto: Tomáš Madeja, UK

DALITO -

31. januára 2023

Cezhraničná spolupráca celkom štyroch strán – troch univerzít a jedného start-upu – priniesla na záver roka 2022 Univerzite Komenského v Bratislave výrazný úspech na poli transferu technológií. Zmluva v hodnote 441-tisíc eur umožní dostať do praxe novú technológiu, ktorá podstatne zvyšuje úspešnosť umelého oplodnenia.

Problém s neplodnosťou ročne postihuje vyše 48 miliónov párov po celom svete. Týka sa hlavne žien nad 40 rokov, ktorým sa s vekom znižujú šance na otehotnenie aj prostredníctvom umelého oplodnenia. Vďaka vedeckému výskumu na **Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Univerzite Komenského v Bratislave, brnenskej Masarykovej univerzite a následnému finančnému vstupu českej holdingovej skupiny FABA Capital dochádza k zásadnému pokroku v úspešnosti asistovanej reprodukcie metódou IVF (in vitro fertilizácia) a preniesť ju do komerčného sveta.

IVF patrí doposiaľ k najefektívnejším spôsobom liečby neplodnosti. Pre úspešný proces je kľúčová súhra mnohých okolností, medzi ktoré patrí aj výber vhodného embrya pre transfer do maternice. Nová technológia, chránená patentovou prihláškou, identifikuje nové miRNA molekuly využiteľné v predikcii. „Zjednodušené povedané, identifikované molekuly predikujú aktuálnu pripravenosť žien a kvalitu embrya vhodného na proces umelého oplodnenia,“ vysvetľuje doc. Miroslava Rabajdová z Ústavu lekárskej a klinickej biochémie, Lekárskej fakulty **UPJŠ** v Košiciach.

„Prezentovaná inovatívna technológia spočíva v neinvazívnom odbere biologického materiálu bez akéhokoľvek poškodenia embrya. Ako vhodný prístup sa ukázalo analyzovať získané miRNA molekuly v kombinácii ako biomarkery. Molekuly sú tak schopné napomôcť v personalizovanej medicíne pri predikcii úspešnosti IVF cez výber vhodného embrya,“ vysvetľuje docentka Katarína Šoltys z Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského a dodáva: „Verím, že kombinácia molekulárnych metód a využitie umelej inteligencie v biomedicíne dokáže priniesť lepšiu zdravotnú starostlivosť a vyššiu kvalitu života nielen pre mnohé neplodné páry, ale aj pre nás všetkých.“

Časť experimentálneho výskumu sa realizovala v laboratóriách Masarykovej univerzity v Brne. „K výskumu som bol prizvaný, aby som poskytol svoje skúsenosti z oblasti štúdia a vysokokapacitných analýz molekúl miRNA v klinickom materiáli. Podieľali sme sa aj na realizácii vlastných sekvenčných analýz a experimentálnom dizajne s cieľom posunúť technológiu z úrovne experimentu smerom k možnému aplikačnému využitiu,“ uviedol profesor Ondřej Slabý zo Stredo európskeho výskumného inštitútu (CEITEC) a Lekárskej fakulty Masarykovej univerzity.

Vďaka sprostredkovaniu technológie do aplikačnej sféry sa univerzity stali významnou súčasťou riešenia spoločenského problému neplodnosti. „Prepájanie špičkových odborníkov naprieč univerzitami je kľúčom k úspechu a zároveň budúcnosťou vedeckého pokroku. Som rád, že sa nám to darí na takej vysokej úrovni aj s českými kolegami. O to viac, že výskum, na ktorom sa spojili, má praktický a celospoločenský význam a môže pozitívne ovplyvniť životy mnohých ľudí, čo v neposlednom rade predznamenáva aj jeho komerčný úspech,“ povedal rektor UK Marek Števec.

Na podpis zmluvy o prevode duševného vlastníctva na start-up FETUS, IVF a.s. došlo 20. decembra 2022 medzi štyrmi zmluvnými stranami. „Vstupom do tohto projektu chceme celosvetovo znížiť počet nechcených potratov a zvýšiť šancu rodinám, ktoré sa chcú rozrásť o zdravého potomka. Celkový proces liečby neplodnosti je veľmi náročný na psychiku a pri prvom nevydarenom transfere má neúspech veľké nežiaduce dopady na prípadné ďalšie pokusy. Je nám ctou byť súčasťou zrodenia nových životov so šťastným príbehom,“ dodáva Robert Flocius, CEO skupiny, ktorý vývoj financovala. V rámci komercializácie akademických a univerzitných projektov bol v rámci spolupráce založený nový inkubátor fabaincube.

Technológia prvýkrát zaujala verejnosť na Transfera Technology Day 2020 – súťaži, ktorej cieľom je prepojiť českú vedu s biznisovou komunitou a vytvoriť vhodné podmienky na vzájomnú spoluprácu. Následne technológia bodovala aj na Slovensku, kde pôvodcovia v roku 2021 dostali Cenu za transfer technológií v kategórii Inovácie. „Komericializáciu považujeme za veľký úspech, keďže ide o prvý oficiálny prevod duševného vlastníctva nielen na UK, ale aj v rámci slovenských univerzít. Procesu prevodu sme venovali celý minulý rok a sme veľmi radi, že sa to podarilo. Veríme, že nový majiteľ dostane tento vynález na trh,“ hovorí Lenka Levarská z Centra transferu technológií Univerzity Komenského. Prvý kontakt s investorom pomohlo zaistiť Centrum transferu technológií Masarykovej univerzity.

(Ak vás tento článok zaujal, redakcii Dalito.sk môžete darovať kávu)

Vaša e-mailová adresa nebude zverejnená. Vyžadované polia sú označené *

Komentár *

Uložiť moje meno, e-mail a webovú stránku v tomto prehliadači pre moje budúce komentáre.

Najčítanejšie tento mesiac

Sledujte nás

Zaujal vás článok zadarmo? Podporte nás.

Bez vás to nedáme ani my! Ponúkame vám online magazín, ktorý sa nemusí hanbiť za svoj obsah, pretože žije a píše o živote v súvislostiach. Dalito.sk je o slobode a zodpovednosti.

Copyright © Dalito s.r.o.,

Všetky práva vyhradené

Kategórie

Sledujte nás

Podporte nás

Online magazín Dalito.sk Vám zadarmo poskytuje neobmedzený prístup k jeho exkluzívnemu obsahu. Ponúkame Vám online magazín, ktorý sa nemusí hanbiť za svoj obsah, pretože žije a píše o živote v súvislostiach. Dalito.sk je o slobode a zodpovednosti.

Lubovoľnou sumou alebo SMS môžete dobrovoľne podporiť Dalito.sk a tak pomôcť nezávislej a serióznej žurnalistike na Slovensku.

CEO/šéfredaktorka Lucia Tomečková

SMS na číslo 6675 s textom (veľké písmená) DALITO

Cena spätnej SMS je 2 EUR s DPH. Technicky zabezpečuje A SMS, s. r. o.

Bankové spojenie: SK181100000002942010762

Autor: dalito || dalito

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach umožnila úspešnejšie riešenie neplodnosti vďaka patentu k novej technológii

31. 1. 2023, 10:35, Zdroj: [indexmag.sk](#), Sentiment: Pozitívny, Téma: Rektorát UPJŠ, Kľúčové slová: Pavol Sovák, rektor UPJŠ v Košiciach

Dosah: 28 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 30 Eur

Pridajte komentár

4 min. čítania

Cezhraničná spolupráca celkovo štyroch strán – troch univerzít a jedného start-upu – priniesla na záver roku 2022 Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach výrazný úspech na poli transferu technológií. Zmluva umožní priblížiť praxi novú technológiu, ktorá môže prispieť k úspešnosti umelého oplodnenia.

Problém s neplodnosťou ročne postihuje vyše 48 miliónov párov po celom svete. Týka sa hlavne žien nad 40 rokov, ktorým sa s vekom znižujú šance na otehotnenie aj prostredníctvom umelého oplodnenia. Výsledky vedeckému výskumu na Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Univerzite Komenského v Bratislave, brnenskej Masarykovej univerzite a následnému finančnému vstupu českej holdingovej skupiny FABA Capital umožnia priblížiť praxi novú technológiu, ktorá môže prispieť k úspešnosti asistovanej reprodukcie metódou IVF (in vitro fertilizácia).

IVF patrí doposiaľ k najefektívnejším spôsobom liečby neplodnosti. Pre úspešný proces je kľúčová súhra mnohých okolností, medzi ktoré patrí aj výber vhodného embrya pre transfer do maternice. Nová technológia, chránená patentovou prihláškou, identifikuje nové miRNA molekuly využiteľné v predikcii. „Zjednodušené povedané, identifikované molekuly predikujú aktuálnu pripravenosť žien a kvalitu embrya vhodného na proces umelého oplodnenia,“ vysvetľuje docentka Miroslava Rabajdová z Ústavu lekárskej a klinickej biochémie, Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach.

reklama

„Prezentovaná inovatívna technológia spočíva v neinvazívnom odbere biologického materiálu bez akéhokoľvek poškodenia embrya, analýzou izolovaných molekúl miRNA z kultivačného média, ako nových biomarkerov. Molekuly sú tak schopné napomôcť v personalizovanej medicíne pri predikcii úspešnosti IVF cez výber vhodného embrya,“ vysvetľuje docentka Katarína Šoltys z Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského a dodáva: „Verím, že kombinácia molekulových metód a využitie umelej inteligencie v biomedicíne dokáže priniesť lepšiu zdravotnú starostlivosť a vyššiu kvalitu života nielen pre mnohé neplodné páry, ale aj pre nás všetkých.“

Doc. Miroslava Rabajdová, zdroj foto: UPJŠ

Časť experimentálneho výskumu sa realizovala v laboratóriách Masarykovej univerzity v Brne.

„K výskumu som bol prizvaný, aby som poskytol svoje skúsenosti z oblasti štúdia a vysokokapacitných analýz molekúl miRNA v klinickom materiáli. Podieľali sme sa aj na realizácii vlastných sekvenčných analýz a experimentálnom dizajne scieľom posunúť technológiu z úrovne experimentu smerom k možnému aplikačnému využitiu,“ uviedol profesor Ondřej Slabý zo Stredo európskeho výskumného inštitútu (CEITEC) a Lekárskej fakulty Masarykovej univerzity.

Vďaka sprostredkovaniu technológie do aplikačnej sféry sa univerzity stali významnou súčasťou riešenia spoločenského problému neplodnosti. „Je veľmi dôležité, aby univerzity na poli výskumu spolupracovali a akademické poznatky prepájali s komerčným sektorom. Práve to je základom riešenia celospoločenských problémov, ako dokazuje aj prípad využitia miRNA pri IVF,“ zhodnotil prevod práv na vynález inovatívnej technológie **rektor UPJŠ v Košiciach**, prof. RNDr. **Pavol Sovák**, CSc. O manažment celého komplikovaného procesu sa postaral Technologický a inovačný park UPJŠ, ktorý tak preukázal vysokú úroveň svojej kompetencie v oblasti správy a ochrany duševného vlastníctva.

K podpisu zmluvy o prevode duševného vlastníctva na start-up FETUS, IVF a.s. došlo 20. decembra 2022 medzi štyrmi zmluvnými stranami. Úlohou start-upu, ktorý je súčasťou skupiny FABA Capital, je teraz komercializácia projektu v rámci IVF embryo transferov. „Vstupom do tohto projektu chceme celosvetovo znížiť počet nechcených potratov a zvýšiť šancu rodinám, ktoré sa chcú rozrásť o zdravého potomka. Celkový proces liečby neplodnosti je veľmi náročný na psychiku a pri prvom nevydarenom transfere má neúspech veľké nežiaduce dopady na prípadné ďalšie pokusy. Je nám ctou byť súčasťou zrodzenia nových životov so šťastným príbehom,“ dodáva Robert Flocius, CEO skupiny FABA. V rámci komercializácie akademických a univerzitných projektov bol v rámci spolupráce založený nový inkubátor fabaincube.

Technológia zaujala verejnosť po prvýkrát na súťaži Transfer Technology Day 2020, ktorej cieľom je prepojiť českú vedu s biznisovou komunitou a vytvoriť vhodné podmienky na vzájomnú spoluprácu. Následne technológia bodovala aj na Slovensku, kde pôvodcovia v roku 2021 dostali Cenu za transfer technológií v kategórii Inovácie. „Aj v prípade tejto technológie sa ukázalo, že kľúčové je aktívne hľadanie a využívanie možností kontaktu s biznisovým prostredím. Úspech v súťažiach stál na začiatku procesu dohody o prevode duševného vlastníctva. Za transferové pracoviská máme radosť, že sa celý proces podarilo úspešne dokončiť a technológia je teraz

pripravená na klinické skúšanie,“ oznámila na záver Jana Daňková, business development manažérka Centra pre transfer technológií Masarykovej univerzity, ktoré pomohlo zaistiť prvý kontakt s investorom.

tlačová správa

Autor: Zobrazit' všetky články || tlačová správa || tlačová správa | Zobrazit' všetky články || tlačová správa

Univerzita Komenského predala patent, ktorý pomôže riešiť neplodnosť 📄

📅 31. 1. 2023, 10:52, Zdroj: lekarstvenoviny.sk 📄, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ

Dosah: 343 GRP: 0,01 OTS: 0,00 AVE: 110 Eur

Redakcia

Bratislava 31. januára 2023: Cezhraničná spolupráca celkom štyroch strán – troch univerzít a jedného start-upu – priniesla na záver roka 2022 Univerzite Komenského v Bratislave výrazný úspech na poli transferu technológií. Zmluva v hodnote 441-tisíc eur umožní dostať do praxe novú technológiu, ktorá podstatne zvyšuje úspešnosť umelého oplodnenia.

Problém s neplodnosťou ročne postihuje vyše 48 miliónov párov po celom svete. Týka sa hlavne žien nad 40 rokov, ktorým sa s vekom znižujú šance na otehotnenie aj prostredníctvom umelého oplodnenia. Vďaka vedeckému výskumu na **Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Univerzite Komenského v Bratislave, brnenskej Masarykovej univerzite a následnému finančnému vstupu českej holdingovej skupiny FABA Capital dochádza k zásadnému pokroku v úspešnosti asistovanej reprodukcie metódou IVF (in vitro fertilizácia) a preniesť ju do komerčného sveta.

IVF patrí doposiaľ k najefektívnejším spôsobom liečby neplodnosti. Pre úspešný proces je kľúčová súhra mnohých okolností, medzi ktoré patrí aj výber vhodného embrya pre transfer do maternice. Nová technológia, chránená patentovou prihláškou, identifikuje nové miRNA molekuly využiteľné v predikcii. „Zjednodušene povedané, identifikované molekuly predikujú aktuálnu pripravenosť žien a kvalitu embrya vhodného na proces umelého oplodnenia,“ vysvetľuje doc. Miroslava Rabajdová z Ústavu lekárskej a klinickej biochémie, Lekárskej fakulty **UPJŠ** v Košiciach.

„Prezentovaná inovatívna technológia spočíva v neinvazívnom odbere biologického materiálu bez akéhokoľvek poškodenia embrya. Ako vhodný prístup sa ukázalo analyzovať získané miRNA molekuly v kombinácii ako biomarkery. Molekuly sú tak schopné napomôcť v personalizovanej medicíne pri predikcii úspešnosti IVF cez výber vhodného embrya,“ vysvetľuje docentka Katarína Šoltys z Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského a dodáva: „Verím, že kombinácia molekulárnych metód a využitie umelej inteligencie v biomedicíne dokáže priniesť lepšiu zdravotnú starostlivosť a vyššiu kvalitu života nielen pre mnohé neplodné páry, ale aj pre nás všetkých.“

Časť experimentálneho výskumu sa realizovala v laboratóriách Masarykovej univerzity v Brne. „K výskumu som bol prizvaný, aby som poskytol svoje skúsenosti z oblasti štúdia a vysokokapacitných analýz molekúl miRNA v klinickom materiáli. Podieľali sme sa aj na realizácii vlastných sekvenčných analýz a experimentálnom dizajne s cieľom posunúť technológiu z úrovne experimentu smerom k možnému aplikačnému využitiu,“ uviedol profesor Ondřej Slabý zo Stredoeurópskeho výskumného inštitútu (CEITEC) a Lekárskej fakulty Masarykovej univerzity.

Vďaka sprostredkovaniu technológie do aplikačnej sféry sa univerzity stali významnou súčasťou riešenia spoločenského problému neplodnosti. „Prepájanie špičkových odborníkov naprieč univerzitami je kľúčom k úspechu a zároveň budúcnosťou vedeckého pokroku. Som rád, že sa nám to darí na takej vysokej úrovni aj s českými kolegami. O to viac, že výskum, na ktorom sa spojili, má praktický a celospoločenský význam a môže pozitívne ovplyvniť životy mnohých ľudí, čo v neposlednom rade predznamenáva aj jeho komerčný úspech,“ povedal rektor UK Marek Števec.

Na podpis zmluvy o prevode duševného vlastníctva na start-up FETUS, IVF a.s. došlo 20. decembra 2022 medzi štyrmi zmluvnými stranami. „Vstupom do tohto projektu chceme celosvetovo znížiť počet nechcených potratov a zvýšiť šancu rodinám, ktoré sa chcú rozrásť o zdravého potomka. Celkový proces liečby neplodnosti je veľmi náročný na psychiku a pri prvom nevydarenom transfere má neúspech veľké nežiaduce dopady na prípadné ďalšie pokusy. Je nám cťou byť súčasťou zrodenia nových životov so šťastným príbehom,“ dodáva Robert Flocius, CEO skupiny FABA. V rámci komercializácie akademických a univerzitných projektov bol v rámci spolupráce založený nový inkubátor fabaincube.

Technológia prvýkrát zaujala verejnosť na Transfera Technology Day 2020 – súťaži, ktorej cieľom je prepojiť českú vedu s biznisovou komunitou a vytvoriť vhodné podmienky na vzájomnú spoluprácu. Následne technológia bodovala aj na Slovensku, kde pôvodcovia v roku 2021 dostali Cenu za transfer technológií v kategórii Inovácie. „Komercializáciu považujeme za veľký úspech, keďže ide o prvý oficiálny prevod duševného vlastníctva nielen na UK, ale aj v rámci slovenských univerzít. Procesu prevodu sme venovali celý minulý rok a sme veľmi radi, že sa to podarilo. Veríme, že nový majiteľ dostane tento vynález na trh,“ hovorí Lenka Levarská z Centra transferu technológií Univerzity Komenského. Prvý kontakt s investorom pomohlo zaistiť Centrum transferu technológií Masarykovej univerzity.

Foto: Katarína Šoltys z UK, autor Tomáš Madeja, UK

Zdroj: Univerzita Komenského v Bratislave, TS

Autor: Redakcia || Redakcia

Slováci radikálne vylepšili liek na „epidémiu 21. storočia“. Prelomové riešenie dá nádej miliónom ľudí

31. 1. 2023, 14:21, Zdroj: [startitup.sk](#), Vydavateľ: Startitup s.r.o., Autor: Natanael Leo Poloha, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ

Dosah: 406 956 GRP: 9,04 OTS: 0,09 AVE: 1962 Eur

Slovenskí a českí odborníci z našich univerzít sa radujú z novej technológie

Zvyšuje úspešnosť umelého oplodnenia

Zaslúžila si pozitívne ohlasy a investorov

Univerzita Komenského (UK) v Bratislave sa môže tešiť z výrazného úspechu na poli transferu technológií. Bola totiž súčasťou spolupráce troch univerzít a jedného startupu, ktorej sa podarilo do praxe posunúť novú technológiu. Tá podstatne zvyšuje úspešnosť umelého oplodnenia. Strany kvôli nej uzavreli zmluvu v hodnote 441-tisíc eur.

Neplodnosť je významný problém, ktorý každý rok celosvetovo postihne viac ako 48 miliónov párov. Trpia ňou najmä ženy vo veku nad 40 rokov, ale vo veľkej miere aj muži. Vekom sa však znižujú aj šance na otehotnenie prostredníctvom umelého oplodnenia.

Čo sa týka našej krajiny, v roku 2021 štatisticky trpelo neplodnosťou približne 20 percent slovenských párov. Zväčša šlo o problém na strane mužov, informovali sme.

Web Neplodnost.sk podotýka, že podľa odhadov má problémy otehotnieť každý piaty pár na svete. Situácia sa navyše zhoršuje, čo platí aj pre Slovákov. Neplodnosť je akousi epidémiou 21. storočia a týka sa čoraz viac párov.

Výskum na **Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Univerzite Komenského v Bratislave a brnianskej Masarykovej univerzite, do ktorého následne finančne vstúpila česká holdingová skupina FABA Capital, však prišiel so zásadným pokrokom. Odborníci totiž tvrdia, že sa im podarilo výrazne zvýšiť úspešnosť asistovanej reprodukcie metódou IVF (in vitro fertilizácia) a môžu ju preniesť do komerčného sveta.

Liečba IVF

IVF patrí doposiaľ k najefektívnejším spôsobom liečby neplodnosti. Na celý proces však vplyvajú mnohé okolnosti, ktorých súhra je pre úspech pri oplodnení kľúčová. Patrí medzi ne napríklad výber vhodného embrya pre transfer do maternice. Technológia, s ktorou prichádzajú výskumníci, identifikuje nové miRNA molekuly využiteľné v predikcii.

Toto sú top strediská v Alpách. Ich podmienky ťa počas blížiacich sa prázdnin zaručene nesklamú

„Zjednodušene povedané, identifikované molekuly predikujú aktuálnu pripravenosť žien a kvalitu embrya vhodného na proces umelého oplodnenia,“ vysvetľuje docentka Miroslava Rabajdová z Ústavu lekárskej a klinickej biochémie Lekárskej fakulty **UPJŠ** v Košiciach.

„Prezentovaná inovatívna technológia spočíva v neinvazívnom odbere biologického materiálu bez akéhokoľvek poškodenia embrya. Ako vhodný prístup sa ukázalo analyzovať získané miRNA molekuly v kombinácii ako biomarkery. Molekuly sú tak schopné napomôcť v personalizovanej medicíne pri predikcii úspešnosti IVF cez výber vhodného embrya,“ vysvetľuje docentka Katarína Šoltys z Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského.

zdroj: Univerzita Komenského/Tomáš Madeja

„Verím, že kombinácia molekulárnych metód a využitie umelej inteligencie v biomedicíne dokáže priniesť lepšiu zdravotnú starostlivosť a vyššiu kvalitu života nielen pre mnohé neplodné páry, ale aj pre nás všetkých,“ dodáva expertka.

Vedecký experimentálny výskum sa v rámci projektu konal aj u susedov v Česku v laboratóriách Masarykovej univerzity v Brne. Tam odborníci realizovali aj svoje vlastné analýzy, vďaka ktorým mohli novú technológiu posunúť smerom k reálnym budúcim použitiam v praxi.

„K výskumu som bol prizvaný, aby som poskytol svoje skúsenosti z oblasti štúdia a vysokokapacitných analýz molekúl miRNA v klinickom materiáli. Podieľali sme sa aj na realizácii vlastných sekvenčných analýz a experimentálnom dizajne s cieľom posunúť technológiu z úrovne experimentu smerom k možnému aplikačnému využitiu,“ hovorí profesor Ondřej Slabý pôsobiaci v Stredoeurópskom výskumnom inštitúte (CEITEC) a na Lekárskej fakulte Masarykovej univerzity.

Univerzity sú teraz významnou súčasťou riešenia neplodnosti

Možnosť túto technológiu aplikovať či použiť znamená, že sa dve slovenské a jedna česká univerzita stali významnou súčasťou riešenia spoločenského problému neplodnosti.

„Prepájanie špičkových odborníkov naprieč univerzitami je kľúčom k úspechu a zároveň budúcnosťou vedeckého pokroku. Som rád, že sa nám to darí na takej vysokej úrovni aj s českými kolegami. O to viac, že výskum, na ktorom sa spojili, má praktický a celospoločenský význam a môže pozitívne ovplyvniť životy mnohých ľudí, čo v neposlednom rade predznamenáva aj jeho komerčný úspech,“ uviedol rektor UK Marek Števec.

Obavy sa naplňajú: Celú Európu čaká prudký a náhly zvrat na realitnom trhu

Tesne pred Vianocami, konkrétne 20. decembra 2022, došlo k podpisu zmluvy o prevode duševného vlastníctva na start-up FETUS, IVF a.s.

„Vstupom do tohto projektu chceme celosvetovo znížiť počet nechcených potratov a zvýšiť šancu rodinám, ktoré sa chcú rozrásť o zdravého potomka. Celkový proces liečby neplodnosti je veľmi náročný na psychiku a pri prvom nevydarenom transfere má neúspech veľké nežiaduce dopady na prípadné ďalšie pokusy. Je nám ctou byť súčasťou zrodzenia nových životov so šťastným príbehom,“ podotýka Robert Flocius, CEO skupiny FABA.

Technológia pre verejnosť

Strany v rámci spolupráce založili nový inkubátor s označením fabaincube. Ten má slúžiť na komercializáciu akademických a univerzitných projektov.

Prelomová technológia na seba po prvýkrát pritiahla pozornosť verejnosti na súťaži Transfera Technology Day 2020. Ide o podujatie s cieľom prepojiť českú vedu s biznisovou komunitou a vytvoriť vhodné podmienky na vzájomnú spoluprácu.

Onedlho výsledky výskumu zabodovali aj na Slovensku. Pôvodcovia technológie totiž v roku 2021 dostali Cenu za transfer technológií v kategórii Inovácie.

„Komercializáciu považujeme za veľký úspech, keďže ide o prvý oficiálny prevod duševného vlastníctva nielen na UK, ale aj v rámci slovenských univerzít. Procesu prevodu sme venovali celý minulý rok a sme veľmi radi, že sa to podarilo. Veríme, že nový majiteľ dostane tento vynález na trh,“ uviedla Lenka Levarská z Centra transferu technológií Univerzity Komenského.

Prvý kontakt s investorom pomohlo zaistiť Centrum transferu technológií Masarykovej univerzity.

Ďakujeme, že čítaš Startitup. V prípade, že máš postreh alebo si našiel v článku chybu, napíš nám na redakcia@startitup.sk.

Zdroje: Univerzita Komenského, Neplodnost.sk

Inšpiratívni Slováci Veda a vesmír

Autor: Natanael Leo Poloha

Drevené sochy v košickej botanickej záhrade približujú šišky a semená stromov [📄](#)

📅 31. 1. 2023, 15:40, Zdroj: **TASR**, Vydavateľ: Tlačová agentúra Slovenskej republiky, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Košice 31. januára (TASR) - Lesopark Botanickej záhrady v Košiciach najnovšie ozvláštnilo šesť drevených plastík zobrazujúcich v nadživotnej veľkosti šišky, semená alebo plody vybraných tamojších stromov. Ide o výsledok projektu, v ktorom autorom sôch je košický umelecký rezbár Dávid Máriássy.

"Plody alebo šišky na rastlinách sú pomínutelné, to znamená, že trvajú iba krátku dobu, a aby si ich naši návštevníci mohli prezrieť kedykoľvek počas roka, vytvorili sme tieto nadrozmerne sochy. Zároveň umožňujeme aj zrakovo postihnutým, ktorí si takto ich môžu ohmatať, aby spoznali naše rastliny," priblížil projekt predseda občianskeho združenia BotaniKE Martin Pizňak.

Na dendrologickom náučnom chodníku tak záujemcovia uvidia aj z dreva vyrezané podoby šišíek, semien či plodov sekvojovca mamutieho, cédra atlaského, ginka dvojaločného, moruše bielej, lipy veľkolistej a orecha kráľovského.

Vznikli zo zvyškového dreva z vyťažených dubov z košických mestských lesov. "Celý projekt trval zhruba mesiac. Od zabezpečenia dreva cez hrubé opracovanie v exteriéri, detailnejšie opracovanie v interiéri a povrchovú úpravu," povedal k procesu tvorby plastík Máriássy.

Občianske združenie získalo na projekt Maxi botanika v praxi podporu Fondu Máme radi východ Karpatskej nadácie a spoločnosti Deutsche Telekom Services Europe Slovakia. Súčasťou boli aj informačné tabuľky.

"Chceli sme jednak trochu dodať umeleckú hodnotu lesoparku a videli sme niečo podobné v pražskej botanickej záhrade, tak sme chceli dostať tú myšlienku aj do Košíc," dodal Pizňak k nápadu. Keďže rôznych druhov stromov je v exteriéri Botanickej záhrady Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (**UPJŠ**) omnoho viac, do úvahy pripadá aj pokračovanie projektu.

UPOZORNENIE: TASR ponúka k správe zvukový záznam, foto a videozáznam.

hol lem

Autor: HOL

FIRST LEGO League – Regionálny turnaj Challenge a festival Explore na pôde Prírodovedeckej fakulty UPJŠ v Košiciach

📅 31. 1. 2023, 15:42. Zdroj: [indexmag.sk](#) 📄 Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 28 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 30 Eur

FIRST LEGO League – Regionálny turnaj Challenge a festival Explore na pôde Prírodovedeckej fakulty **UPJŠ** v Košiciach

Pridajte komentár

2 min. čítania

FIRST LEGO League (FLL) každoročne približuje oblasť vedy, techniky, inžinierstva, matematiky (STEM) a robotiky deťom a mládeži vo veku 4 až 16 rokov prostredníctvom zábavného praktického vzdelávania. Účastníci celosvetovo najväčšej súťaže so zameraním na robotiku získajú skúsenosti s riešením reálnych problémov. FLL inšpiruje deti a mládež v troch vekových kategóriách, aby experimentovali, rozvíjali svoje kritické myslenie, programátorské a konštruktérske zručnosti, budovali si návyky učenia, sebadôvery a tímovej práce.

FLL každý rok ponúka účastníkom novú vzrušujúcu výzvu zameranú na konkrétnu spoločensky významnú tému. Minuloročné sezóny boli venované doprave tovarov, seniorom, efektívnemu učeniu sa, urbanistike, hospodáreniu s vodou či výskumu vesmíru. Témou tohto ročníka pod názvom SUPERPOWERED SM je energia budúcnosti a všetko s ňou súvisiace. Záštitu nad programom FLL na Slovensku prevzala prezidentka Slovenskej republiky Zuzana Čaputová.

Zdroj: Prírodovedecká fakulta **UPJŠ**

Prírodovedecká fakulta **UPJŠ** (PF) od roku 2017 spoluorganizuje regionálny turnaj Challenge a festival Explore pod záštitou dekana PF doc. RNDr. Romana Sotáka, PhD. Turnaj sa uskutoční v stredu 1. februára 2023 v areáli PF **UPJŠ** na Jesennej 5 v Košiciach, v knižnici A. Merici. FLL Challenge je jednou z troch kategórií a je technologickou súťažou pre študentov vo veku od 9 do 16 rokov. FIRST LEGO League ich vyzýva, aby mysleli ako vedci a technici. Počas každej sezóny tímy pracujú na inovačnom projekte, v ktorom je potrebné preskúmať a vyriešiť problém z praxe. FLL Explore je ďalšou kategóriou, v ktorej sa tímy detí vo veku 6 až 10 rokov zameriavajú na základy inžinierstva, skúmajú reálne problémy, učia sa konštruovať a programovať, vytvárajú jedinečné modely vyrobené z LEGO kociek a poháňané pomocou špeciálnych stavebníc LEGO.

reklama

Tohtoročného turnaja sa zúčastní celkom 72 detí. V kategórii Challenge 10 tímov a v kategórii Explore 3 tímy. Na organizačnej príprave regionálneho kola v Košiciach sa aktívne podieľajú RNDr. Rastislav Krivoš-Belluš, PhD. a doc. RNDr. Gabriela Andrejková, CSc. z Ústavu informatiky PF **UPJŠ** v Košiciach.

„Úloha súťaže FFL spočíva v motivovaní mládeže pracovať s technológiami súčasnosti a zároveň odhadnúť trendy budúcnosti. Dnes asi nikto nespochybňuje prínos robotov v domácnostiach, inteligentného domu, MHD či platby mobilom. Potenciál týchto technológií taktiež niekto v minulosti správne odhadol. Rovnakým spôsobom, ako FFL formuje zúčastnených súťažiacich, vzdelávame našich študentov, aby boli schopní pripravovať riešenia budúcnosti už dnes,“ vysvetlil význam FFL prodekan pre vonkajšie vzťahy Prírodovedeckej fakulty **UPJŠ** v Košiciach doc. Mgr. Michal Gallay, PhD.

Zdroj: Prírodovedecká fakulta **UPJŠ**

Autor: Zobrazit' všetky články || tlačová správa || tlačová správa | Zobrazit' všetky články || tlačová správa

Drevené sochy v košickej botanickej záhrade približujú šišky stromov [✉](#)

📅 31. 1. 2023, 15:46, Zdroj: teraz.sk [✉](#), Vydavateľ: TERAZ MEDIA, a.s., Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 24 242 GRP: 0,54 OTS: 0,01 AVE: 913 Eur

Autorom sôch je košický umelecký rezbár Dávid Máriássy.

Košice 31. januára (TASR) - Lesopark Botanickej záhrady v Košiciach najnovšie ozvláštnilo šesť drevených plastík zobrazujúcich v nadživotnej veľkosti šišky, semená alebo plody vybraných tamojších stromov. Ide o výsledok projektu, v ktorom autorom sôch je košický umelecký rezbár Dávid Máriássy.

"Plody alebo šišky na rastlinách sú pomínutelné, to znamená, že trvajú iba krátku dobu, a aby si ich naši návštevníci mohli prezrieť kedykoľvek počas roka, vytvorili sme tieto nadrozmerne sochy. Zároveň umožňujeme aj zrakovo postihnutým, ktorí si takto ich môžu ohmatať, aby spoznali naše rastliny," priblížil projekt predseda občianskeho združenia BotaniKE Martin Pizňak.

Na dendrologickom náučnom chodníku tak záujemcovia uvidia aj z dreva vyrezané podoby šišíek, semien či plodov sekvojovca mamutieho, cédra atlaského, ginka dvojlaločného, moruše bielej, lipy veľkolistej a orecha kráľovského.

Vznikli zo zvyškového dreva z vyťažených dubov z košických mestských lesov. "Celý projekt trval zhruba mesiac. Od zabezpečenia dreva cez hrubé opracovanie v exteriéri, detailnejšie opracovanie v interiéri a povrchovú úpravu," povedal k procesu tvorby plastík Máriássy.

Občianske združenie získalo na projekt Maxi botanika v praxi podporu Fondu Máme radi východ Karpatskej nadácie a spoločnosti Deutsche Telekom Services Europe Slovakia. Súčasťou boli aj informačné tabuľky.

"Chceli sme jednak trochu dodať umeleckú hodnotu lesoparku a videli sme niečo podobné v pražskej botanickej záhrade, tak sme chceli dostať tú myšlienku aj do Košíc," dodal Pizňak k nápadu. Keďže rôznych druhov stromov je v exteriéri Botanickej záhrady Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (**UPJŠ**) omnoho viac, do úvahy pripadá aj pokračovanie projektu.

Autor: TASR

Vyťaženému drevu dali nový rozmer. Košickú botanickú záhradu zobia obrovské plastiky

31. 1. 2023, 16:38, Zdroj: kosice.korzar.sme.sk, Vydavateľ: Petit Press, a.s., Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 62 864 GRP: 1,40 OTS: 0,01 AVE: 1135 Eur

Pomôcť môžu i zrakovo postihnutým.

Drevené sochy v košickej botanickej záhrade (10 fotografií)

KOŠICE. Lesopark botanickej záhrady v Košiciach najnovšie ozvláštnilo šesť drevených plastík zobrazujúcich v nadživotnej veľkosti šišky, semená alebo plody vybraných tamajších stromov.

Ide o výsledok projektu, v ktorom autorom sôch je košický umelecký rezbár Dávid Máriássy.

„Plody alebo šišky na rastlinách sú pominuteľné, to znamená, že trvajú iba krátku dobu, a aby si ich naši návštevníci mohli prezrieť kedykoľvek počas roka, vytvorili sme tieto nadrozmerne sochy. Zároveň umožňujeme aj zrakovo postihnutým, ktorí si takto ich môžu ohmatať, aby spoznali naše rastliny,“ priblížil projekt predseda občianskeho združenia BotaniKE Martin Pizňak.

Z vyťaženého dreva

Na dendrologickom náučnom chodníku tak záujemcovia uvidia aj z dreva vyrezané podoby šišiek, semien či plodov sekvojovca mamutieho, cédra atlaského, ginka dvojlaločného, moruše bielej, lipy veľkolistej a orecha kráľovského.

Vznikli zo zvyškového dreva z vyťažených dubov z košických mestských lesov.

„Celý projekt trval zhruba mesiac. Od zabezpečenia dreva cez hrubé opracovanie v exteriéri, detailnejšie opracovanie v interiéri a povrchovú úpravu,“ povedal k procesu tvorby plastík Máriássy.

Inšpirácia z Prahy

Občianske združenie získalo na projekt Maxi botanika v praxi podporu Fondu Máme radi východ Karpatskej nadácie a spoločnosti Deutsche Telekom Services Europe Slovakia.

Súčasťou boli aj informačné tabuľky.

„Chceli sme jednak trochu dodať umeleckú hodnotu lesoparku a videli sme niečo podobné v pražskej botanickej záhrade, tak sme chceli dostať tú myšlienku aj do Košíc,“ dodal Pizňak k nápadu.

Keďže rôznych druhov stromov je v exteriéri Botanickej záhrady Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (UPJŠ) omnoho viac, do úvahy pripadá aj pokračovanie projektu.

Autor: TASR

Maďarské univerzity pod kontrolou Fideszu sú problém. Čo to znamená pre Slovákov? [☑](#)

☑ 31. 1. 2023, 19:30, Zdroj: korzar.sme.sk ☑, Vydavateľ: Petit Press, a.s., Autor: Lenka Haniková, Sentiment: Ambivalentný, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ

Dosah: 121 770 GRP: 2,71 OTS: 0,03 AVE: 1446 Eur

V Maďarsku stopli Erasmus.

VÝCHODNÉ SLOVENSKO. Európska komisia pozastavila Erasmus maďarským univerzitám.

Program umožňoval študentom a akademikom navštevovať zahraničné inštitúcie, pričom peniaze z neho im v cudzine pokrývali časť životných nákladov.

Rozhodnutie zasiahlo 21 maďarských univerzít, ktoré fungujú cez verejnoprávne nadácie pod vedením vládneho Fideszu.

Prídu aj o možnosti výskumu a inovácií cez program Horizont Europe.

Súvisiaci článok Súvisiaci článok Vysoké školy rušia stovky programov. Chýbajú garanti aj študenti [Čítajte](#)

Európska komisia tak rozhodla pre hrozbu korupcie s odôvodnením, že spravovanie týchto univerzít cez verejnoprávne nadácie nezaručuje transparentné hospodárenie s európskymi peniazmi, a tiež v dôsledku pretrvávajúcich obáv z porušovania zásad právneho štátu v krajine.

Slovenská akademická asociácia pre medzinárodnú spoluprácu preto vyzvala univerzity, aby si v prípade plánovanej spolupráce s maďarskými vysokými školami preverili, či nejde práve o niektoré zo zoznamu dočasne vylúčených. Ich zoznam prinášame v rámečku.

Pre univerzity je to dôležitý program

Toto rozhodnutie môže ovplyvniť aj univerzity na východe Slovenska. Napríklad Prešovská univerzita má intenzívne a dlhodobé vzťahy so vzdelávacími a výskumnými inštitúciami v Maďarsku.

Všeobecne tiež platí, že program Erasmus+ je pre univerzity významný, keďže väčšina študentov a učiteľov chodí na zahraničné univerzity práve cez túto schému.

Zisťovali sme teda, ako sa rozhodnutie Európskej komisie dotkne slovenských študentov a akademikov a aká veľká sieť výmeny študentov a zamestnancov univerzít medzi Slovenskom a Maďarskom vlastne funguje.

Štúdium v Maďarsku nie je obmedzené

Dôležitý je v súčasnosti najmä fakt, že dočasné vylúčenie niektorých maďarských vysokých škôl z prístupu k európskym finančným zdrojom sa netýka už prebiehajúcich projektov.

„Erasmus+ projekty trvajú 26 mesiacov a tie projektové aktivity, ktoré už boli schválené, nie sú zasiahnuté týmto nariadením,“ vysvetľuje Jozef Detko, výkonný riaditeľ Slovenskej akademickej asociácie pre medzinárodnú spoluprácu.

Všeobecne tiež platí, že rozhodnutie európskych inštitúcií sa nedotýka slovenských vysokých škôl a vysielania našich študentov.

Štúdium našich študentov v Maďarsku teda nie je obmedzené.

Podľa hovorkyne **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach (UPJŠ)** Laury Hofanovej v súčasnosti zákaz cestovať nemajú ani maďarskí študenti vylúčených univerzít.

Študentov zo Slovenska by toto rozhodnutie nemalo ovplyvniť ani v budúcnosti, keďže tí, ktorí odchádzajú na Erasmus+ alebo stáž do Maďarska, dostávajú finančnú podporu od svojich vysielajúcich univerzít, teda slovenských.

Prečo sú maďarské univerzity problematické

Vedenie dotknutých 21 univerzít je pod kontrolou politikov vládneho Fideszu.

Portál Euractiv.sk pripomína, že túto formu schválila väčšina poslancov vládneho bloku Fidesz-KDNP v parlamente 27. apríla 2021.

Návrhy zákonov umožnili založiť nadácie hospodáriace s verejným majetkom, ktoré dnes predstavujú 70 percent maďarského vysokého školstva.

Orbánova vláda argumentovala snahou o posilnenie organizačnej, finančnej, zamestnaneckej, vzdelávacej a výskumnej autonómie, no kritici vlády to spochybnili. Vo vedení nadácií univerzít sa totiž objavili politici vládneho bloku a vláde blízki aktéri podnikateľskej sféry.

Spomedzi týchto prípadov v Maďarsku i v zahraničí najviac rezonovala kauza Univerzity divadelných a filmových umení v Budapešti z roku 2020.

Opoziční politici návrh nepodporili a označili ho za pokus vládnej strany Fidesz o ovládnutie vysokého školstva.

„Ak teda dotknuté maďarské univerzity budú pripravené a ochotné prijať študentov zo zahraničia na mobilitu, naši študenti môžu absolvovať mobilitu aj na týchto univerzitách,“ približuje Hoľanová situáciu, ktorá by mohla nastať v budúcnosti.

Záujem o maďarské univerzity nie je veľký

Študijné pobyty v Maďarsku predstavujú v rámci jedného projektového obdobia približne 4,5 percenta všetkých študijných pobytov.

Medzi slovenskými študentmi je teda o susednú krajinu menší záujem, pričom na maďarskej strane je toto číslo ešte o niečo nižšie.

Študijné pobyty maďarských študentov na Slovensku predstavujú len 0,3 percenta všetkých prichádzajúcich pobytov.

„Nedostatočnú reciprocitu spôsobuje nerovnováha v ponuke vzdelávania v jazyku menšiny na Slovensku oproti štátnemu jazyku v Maďarsku,“ vysvetľuje Detko.

Napríklad z **UPJŠ** na univerzity do Maďarska stabilne odchádzajú ročne len traja alebo štyria študenti, naďalej sú teda obľúbenejšie krajiny vzdialenejšie od Slovenska.

V aktuálnom akademickom roku má **UPJŠ** dvoch študentov na National University of Public Service v Budapešti, čo je univerzita mimo zoznamu Európskej komisie.

Na školách dotknutých touto sankciou nie je žiaden študent.

„Minulý rok naša študentka úspešne absolvovala Erasmus na Corvinus University v Budapešti, ktorá je uvedená medzi ovplyvnenými univerzitami,“ uvádza Hoľanová.

V prípade študentov z Maďarska je záujem o mobilitu na Slovensku podobný.

„Maďarskí študenti využívajú na financovanie svojich ciest prevažne iné schémy mobilit ako Erasmus+, napríklad Visegrad Fund,“ vysvetľuje Hoľanová.

Súvisiaci článok Súvisiaci článok Košické univerzity sa inšpirujú Brnom, Fínskom i Francúzskom. Spájať sa nechcú Čítajte Maďarských študentov nemali už niekoľko rokov

Na Prešovskej univerzite je v tomto akademickom roku zapísaných sedem študentov z Maďarska, ide však o dennú formu štúdia.

„Aktuálne nemáme zapísaných študentov v rámci schémy Erasmus+,“ hovorí Ivana Cimermanová, prorektorka pre vzdelávanie a poverená prorektorka pre vonkajšie vzťahy Prešovskej univerzity.

Rovnako je to aj na Technickej univerzite v Košiciach (TUKE), kde počas niektorých semestrov evidujú záujem z radov ich študentov o Maďarsko, v iných nie.

„Je to individuálne,“ hovorí Natália Vašková, referentka a inštitucionálna koordinátorka programu Erasmus.

Záujem o študijné pobyty na TUKE je malý aj zo strany maďarských študentov, ktorých tam nemali už niekoľko rokov.

Chodia skôr akademici

Všeobecne teda platí, že výmena študentov medzi slovenskými a maďarskými univerzitami je nízka a v praxi skôr funguje spolupráca medzi zamestnancami.

Na Prešovskej univerzite je záujem o maďarské univerzity relatívne vysoký najmä zo strany akademikov, ktorí sa venujú histórii, prekladateľstvu a učiteľstvu maďarského jazyka a literatúry.

Súvisiaci článok Súvisiaci článok Na akademickej pôde sa prednášalo o chemtrails. Vedenie univerzity o tom vraj nevedelo Čítajte

Aj medzi zamestnancami **UPJŠ** je oveľa väčší záujem o mobilitu v Maďarsku, ako v prípade študentov.

Platí to aj v opačnom prípade, teda zo strany zamestnancov maďarských univerzít.

S nimi však už nebudú môcť na **UPJŠ** rátať.

„S University of Miskolc máme dlhoročnú a veľmi aktívnu spoluprácu tak na úrovni vedení univerzít, ako aj na úrovni viacerých fakúlt. Z 21 dotknutých univerzít sú viaceré našimi dobrými partnermi. Preto nás úprimne mrzí aktuálny vývoj situácie,“ vysvetľuje Hoľanová.

Sú aj iné spôsoby spolupráce

Maďarské univerzity pravdepodobne ešte čerpajú z finančných prostriedkov, ktoré im boli pridelené na Erasmus projekty v minulom roku v rámci výzvy 2022.

Keďže trvanie týchto projektov je viacročné, dopad rozhodnutia EÚ pocítia pravdepodobne až v najbližších mesiacoch.

Erasmus programy však nie sú jediným spôsobom, ako môžu medzi sebou univerzity spolupracovať.

„Bilaterálne dohody sú naďalej platné, tie sú podporované samotnými partnermi, teda univerzitami,“ hovorí Cimermanová.

Detko dodáva, že sa obmedzí možnosť začať realizovať budúce vzdelávacie a výskumné aktivity, v ktorých by maďarské vysoké školy boli financované z európskych zdrojov.

Zoznam vylúčených vysokých škôl v Maďarsku

- Budapest Business School
- University of Dunaújváros
- University of Debrecen
- Corvinus University of Budapest
- Hungarian University of Agricultural and Life Sciences
- Hungarian University of Dance
- University of Veterinary Medicine Budapest
- Moholy-Nagy University of Arts
- Semmelweis University
- János Neumann University
- University of Nyíregyháza
- University of Pannonia
- Óbuda University
- University of Sopron
- István Széchenyi University
- University of Szeged
- University of Theater and Film Arts
- Hungarian University of Physical Education
- Tokaj-Hegyalja University
- University of Miskolc
- University of Pécs

Autor: Lenka Haniková

KARDIOLÓG A OBEZITOLÓG: OBEZITA JE CHOROBA MOZGU 📄

📅 1. 2. 2023, Zdroj: **Turčianske noviny**, Strany: 20, 21, Vydavateľ: **Petit Press, a.s.**, Autor: **Mária Dudová-Bašistová**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Kľúčové slová: **UPJŠ**

Dosah: 203 116 GRP: 4,51 OTS: 0,05 AVE: 934 Eur

Polovica onkoochorení, na ktoré zomierame, je spôsobená obvodom pásu.

MUDr. IVAN MAJERČÁK je špecialista na vnútorné lekárstvo, kardiológiu a psychoterapiu, prezident Ligy proti obezite, pochádza z Košíc. Viac ako 25 rokov sa venuje liečbe obezity, aktívne bojuje za prevenciu a venuje sa osvete tohto fenoménu, ktorým trpí čím ďalej, tým viac ľudí už aj na Slovensku. Porozprávali sme sa o tom, aké sú aktuálny stav v otázke obezity na Slovensku, aký je najlepší pacient v otázke redukcie hmotnosti aj o tom, ako ľudia s obezitou vníma spoločnosť aj to, prečo je tak dôležité to, aký máme obvod pásu a koľko chorôb môže jeho vysoké číslo spôsobiť.

Čo robiť pre to, aby sme si uchovali zdravé srdce?

Je to veľmi jednoduché číslo, volá sa to kód zdravého života. Niekoľko číslíc, ktoré svojho času mali byť široko medializované, ale asi sa celkom nepodarilo. Ten kód je 0-30-5-120/80-70-80/94.

Tak si to podľa mňa rozmeniť na drobné.

0 cigariet. 30 je 30 minút nejakého pohybu denne. 5 je horná hranica celkového cholesterolu. 120/80 je optimálna hodnota tlaku v pokoji. Nikto nás nenapaprčil, chlap nevidel peknú babu, nevidel som niekoho v televízii z našich poslancov. Mali by sme mať tep do 70, nemali by sme mali mať v pokoji vyššiu frekvenciu srdca. 80/94 je obvod pásu pre ženu a muža. Toto je reálne. Srdcovo-cievne ochorenia sú v podstate mozaika. Rizikové faktory fajčenie, pohyb, tlak, cholesterol a keď sa všetky poskladajú, tak riziko stúpa a existuje nejaká tabuľka, skóre, kde sa dá určiť z týchto čísel, aká je percentuálna pravdepodobnosť, že človek zomrie na srdcovo-cievnu príčinu v najbližších 10 rokoch.

Pri vás som pri hľadaní informácií natrafila na veľmi zaujímavé tvrdenie, ktorého ste autorom: „Povedzte mi svoj obvod pásu a ja vám poviem, ako dlho budete žiť.“ Naozaj to platí?

My najčastejšie zomierame na kardiovaskulárne a onkologické ochorenia. Prevažnú väčšinu srdcovocievnych ochorení nám v podstate robí obvod pásu. Ten predbehol fajčenie aj vysoký tlak. Väčšinou ľudia vedia, že nemáme mať vysoký cholesterol. Že nemajú fajčiť, tiež vedia. Cholesterol, že vieme rozdeliť na zlý a dobrý, tiež väčšina populácie vie. Ale to, že ich zabije obvod pásu, vie relatívne málokto.

Je ten obvod pásu natoľko smerodajný faktor zdravia?

Polovica onkologických ochorení, na ktoré zomierame, je spôsobená obvodom pásu. Tukové bunky v bruchu vylučujú látky, ktoré nám spôsobia rakovinu. Karcinofóbia (chorobný strach z ochorenia na rakovinu, pozn. red.) v populácii je obrovská. Ale prežívanie, povedzme, pri karcinóme prsníka alebo prostaty je oveľa lepšie ako je prežívanie pri chronickom srdcovom zlyhávaní. Cholesterol neboli, vysoký krvný tlak tiež, väčšinou nerobí nejakú šarapatu. Ľudia fajčia, aj keď vedia, že im to škodí, no majú vedomosť. Ale to, že ich zabije obvod pásu, je niečo, čo si väčšina ľudí vôbec neuvedomí. A keď im to aj zavadzia, aj keď majú chorobu, ktorá sa volá obezita, tak je niekedy problém presvedčiť ich, že oni za to nemôžu, že sú chorí. Že je to diagnóza. A za tú oni nemôžu.

Ale tak ak nie je niekto „pri sebe“, má nadváhu alebo obezitu, zvyčajne je vnímaný ako ten, čo nič so sebou nerobí...

Väčšinou sa na nich spoločnosť pozerá ako na lenivých, pažravých. Aj oni si povedia, že je to ich chyba. Mňa presvedčajú – je to moja chyba, ja viem všetko, čo mám robiť, len to nerobím. Ale pritom my vieme, že obezita je choroba, ktorá má svoju diagnostiku, má svoju konzervatívnu, chirurgickú liečbu. Ale nie je ako choroba vnímaná. A to nielen laikmi, my máme tak trochu problém aj s lekármi, aby vôbec akceptovali obezitu ako chorobu, ktorú treba liečiť. A pritom obezita je choroba mozgu.

Ako to myslíte?

Reálne pociť plnosti, hladu, uspokojenia sa s množstvom prijatého jedla je v centrách v mozgu. Máme tam hneď niekoľko centier, ktoré regulujú náš apetít, chuť do jedla, hlad. A časť z nich je tzv. hedonické jedenie – ja niečo zajedám. Niektoré tie centrá nevieme vôľou kontrolovať, nie sú pod našou kontrolou. Aj prevažná väčšina liekov, ktoré sú predpísané na recept na liečbu obezity, funguje v mozgu.

Čo to znamená v praxi?

Mám dve rovnako obézne pacientky. Jedna sa prejedá, keď je v strese. Druhá zas v strese má tak stiahnutý žalúdok, že nevypije ani pohár vody. Ona sa jedlom odmeňuje. Ale hmotnostne sú rovnaké. Jednu potrebujeme naučiť to, ako riešiť stres inak ako jedlom, druhú zas to, ako sa odmeniť inak ako jedlom. Liek, ktorý dostane, funguje v mozgu, v centre odmeňovania. Dokáže sa odmeniť menším množstvom jedla. Nezakážeme jej jesť, ale liek jej v mozgu pomôže v tom, že sa dobre najeda.

Opäť platí, že všetko je v hlave?

Keď by som to mal povedať veľmi jednoducho, tak obezita je choroba v mozgu. Tam sú všetky centrá, ktoré rozhodujú o chuti do jedla a uspokojení sa s jeho množstvom. Niekedy tak preženiem – to, že ten svoj smútok zajedáte, je vždy lepšie, ako by ste boli na kokaíne či alkohole. Centrum, ktoré máme, môžeme uspokojiť sladkým, jedlom, ale možno aj niečím iným. Veľmi často pacienti, ktorí majú ťažký pocit obezity, majú v kolónke hlad 0. Nie sú hladní.

Niektorí majú vonkajšie spúšťače – situácia, vôňa, niektorí vnútorné, napríklad zajedá samotu, stres. Niektorí pekne redukujú, dosiahnu to lepšie percento tuku aj hmotnosť, s ktorou sú už spokojní, ale to, že na udržanie potrebujú ešte nejakú psychoterapiu, to je im už také trochu ako keby cudzie. Už sú spokojní s tým, čo dosiahli, a keď si nedajú povedať, tak to riziko, že sa im to vráti, je pomerne veľké. My im zmeníme stravovací vzorec, do istej miery pohybový vzorec, ale aby to udržali, tak reálne tá dlhodobá udržateľnosť je zase v hlave.

Teda okrem toho, ako schudnúť, učíte aj to, ako zotrvať v móde udržania si hmotnosti?

Je to u každého iné. Ak má niektorý vonkajšie a vnútorné spúšťače, vždy riešime to, prečo vlastne je. Spracujeme jedálniček troch pacientov. Jeden zje ozaj energeticky veľa, ale takých pacientov je čím ďalej, tým menej. Pred 20 rokmi bolo skutočne viac tých, ktorí jedli energeticky veľa. To je najmenší problém. Ja mu nič nemením, on sa hýbe, zje to, čo doteraz, len postupne mu o 400 – 500 kJ znižujem dávku jedla.

Oveľa častejší sú iní pacienti. Energetické hodnoty sú napísané na obaloch, čiže povedomie o energetickej denzite jedla je oveľa lepšie ako pred 20-25 rokmi. No títo pacienti majú zlé zastúpenie jednotlivých živín. Ja to volám košíčky. A tak im meníme teda zloženie stravy. Veľmi jednoducho: na tanier nakreslím – polovica zelenina, štvrtina bielkovina a štvrtinu im nechám na tú ich prílohu. Nech má tie dve knedle. Ale nieže trištvrté taniera sú knedle a potom bravčové a kopec kapusty. Tu meníme len pomer živín. A tretia skupina pacientov, čo je dnes moderné, sú tí, ktorí majú, povedzme, energiu v poriadku, dokonca aj zloženie stravy je v poriadku, ale všetko to zjedia od 19. do 22. hodiny večer. Z medicínskeho hľadiska je to isté jedlo, má rovnaké energetické hodnoty. Ale je rozdiel, či to zjem ráno, či večer. Ak nemám zmenovú prácu, tak to, čo zjem ráno, tak z toho priberiem menej ako z toho, čo zjem večer. Reálne im postupne ako keby najprv treba vytvoriť pocit hladu ráno a dostať sa aspoň na tri denné jedlá. A nemeníme vôbec zloženie.

Je ľahšie teda liečiť toho, kto zje veľa, alebo toho, kto zje menej?

Pacient povie, ja strašne rád jem, ja som strašný pacient. Nie ste. Ste výborný pacient. Pacient na liečbu obezity, pre ktorého je jedlo nepriateľ, ktoré „spráska“ za 3 minúty, sa ťažšie lieči ako človek, ktorý sa na jedlo teší. My ich učíme sa tešiť na jedlo. „Načanáčať“, nachystať, ovoňať, venovať sa mu, nechať mu čas. Trvá 15 – 20 minút, kým črevo pošle signál do mozgu, že už som najedený. Ale keď ja ho zjem za 5 minút, tak nemám šancu to dosiahnuť. Akonáhle si to nachystám, vyzerá to pekne, farebne, vonia to, uvedomím si to, teším sa na to. Jedlo nie je nepriateľ.

Reálne predstava o tom, že ja všetko viem a rozumiem tomu, čo mám jesť, ale robím to zle, je pomýlená. Nás nikdy nikto neučil, čo je zdravá strava. Tá obezita je vnímaná, lebo je viditeľná. Cholesterol nevidno, tlak nevidno. Človek, ktorý fajčí, ale nie pred vami, tak ani neviete, že je fajčiar. Obezitu však ako chorobu vidno. Keď človek vojde do miestnosti, vidia to všetci.

Dnes sa veľmi veľa hovorí, že obezita je ako stigma. Ľudia sú v podstate ponižovaní. Aj oni sami majú vyhýbavé správanie, nejdú na kúpalisko, na stretnutie po maturite, lebo sa nechcú ukázať. Oni sami sa vytesňujú zo spoločenských situácií a aj sú nenápadne vytesňovaní. A nemusí to byť iba dospelý človek, môže to byť napríklad už dieťa, ktoré nepreskočilo kozu.

Stretávate sa s tým pri pacientoch?

Mal som 40-ročnú ženu, ktorá má biľag od základnej školy, keď sa strepala z kozy a telocvikár jej povedal: „Ježiš, ty tučná krava, ty si tam sadni, ešte sa mi dolámeš.“ A nikdy ju nevybrali na vybijanú ani na nič podobné. Tam v nej ostalo, že je tučná, „nemogavá“ a to sa s ňou ťahalo. Má 40 rokov, ale tú historiku si pamätala. To isté urobí doktor, keď povie schudnite. Bolia vás kolená? Jasne, a sa dívate? Tá stigmatizácia obéznych je daná často aj nami lekármi, aj spoločnosťou. Nemali by sme hovoriť obézny človek, ale pacient s obezitou. Človek s obezitou, on má tú diagnózu. A pritom je na neho pozerané ako na lenivého. Aj on sám sa pozrie do zrkadla a kde sa díva? Na partie, ktoré mu vadia. A sám sebe sa nepáči. No žite v telesnej schránke, ktorú nemáte rada. Jedna časť psychoterapie je učiť sa mať rád samého seba. Mimochodom, v súčasnosti medicína napočítala 236 chorôb, ktoré spôsobuje samotný obvod pásu.

To je obrovské číslo.

Aby človek vôbec začal uvažovať o zmene, potrebuje si pripustiť, že má problém a dostane sa do tzv. štádia rozjímania, to je kontemplačné štádium. Asi by bolo dobré s tým niečo urobiť. A tam stále je tá komunikácia pre a proti – čo získam a čo stratím.

Ďalšie štádium je príprava na zmenu. Až tam majú význam edukačné príručky. Následne je to stanovenie si reálnych cieľov, kde sa už pracuje aj na uvedomení si vlastnej zodpovednosti. Pacient potrebuje uveriť, že je schopný to dosiahnuť.

Štvrté štádium je, že už konkrétne zmení životný štýl. My máme dotazníky, na základe ktorých môžeme aspoň približne odhadnúť, v akom štádiu sa aktuálne pacient nachádza a podľa toho s ním vieme komunikovať. Ak komunikujem v danom štádiu zle, tak spadne

naspäť do toho predošlého štádia a bude robiť to, čo robí množstvo z nás. Aj tí, čo máme nadváhu, aj tí, čo ju nemáme – prokrastinovať. Kedy začnem cvičiť? Od zajtra. A náš mozog tak funguje. Už som spokojný, lebo od zajtra budem.

„Budem“ si síce poviem, ale nebudem. Rovnako aj ako „začnem cvičiť po sviatkoch, od nového roka“.

Keď robíme rozhovor pred Vianocami a Novým rokom, tak to ja hovorím – kašľite na svoj stravovací vzorec, diéty a záväzky cez Vianoce a Nový rok. Vianoce nie sú taký nezdravý sviatok. Najnezdravší sviatok na Slovensku je Veľká noc. 40 dní sa ľudia postia a potom zjedia slaninu, klobásy, tučný syrek. Tam sú akurát chren a cvikla zdravé.

Vianoce sú ryby, šalát nemusí byť s majonézou, môže byť s nízkoúčným jogurtom, kapustnica nemusí byť plná slaniny a klobásy, na stromčeku môžem mať ovocie. Vianoce nie sú až taký nezdravý sviatok a sú viac o tom, že je rodina pokope.

Má teda zmysel dávať si záväzky na Nový rok?

To je jedno kedy, stále je to choroba, doživotné ochorenie. Človek, aj keď bude spokojný s obvodom pásu, on sa reálne bude o svoju chorobu starať do konca života. Prirovnávam to k alkoholizmu. Alkoholik, ktorý 30 rokov abstínuje, je stále alkoholik. Len abstínuje. Každý deň. A pacient, ktorý si lieči obezitu, on neredukuje ani obvod pásu, ani hmotnosť, ale udržiava ten zmenený režim. Keď sa vráti späť, kde bol, tak zase priberie. V priemere človek 3 – 4-krát za život zrelapsuje. Nepriberie späť 40 kí, ale vie, že keď má nazad 3, 4, 5 kg, treba sa prihlásiť. My ich pripravujeme na to, že je to celoživotné ochorenie. Na Nový rok si povie – od zajtra diétujem a idem do fitka? Tam vám v januári povedia, že predajú permanentiek do 'bludu'. Ale ľudia zas do toho idú hŕf – na vysokej tepovej frekvencii, je tam riziko úrazu. Pohybová aktivita, ktorá je cielená na liečbu obezity, vyzerá úplne inak, ako ponúka väčšina fitiek. Je na nižšej tepovej frekvencii, dlhšie trvajúca. Stačí chôdza, netreba žiadne fitká, žiadne činky. Stačí chodiť.

Takže súhlasíte s tým známym, že človek by mal prejsť pre zdravie minimálne 10 000 krokov denne?

V zásade reálne 30 minút pohybu denne zlepšuje život. Netreba pritom nič extra, ešte možno, keby som chodil s palicami. Ale v zásade pre tých, ktorí majú ťažké stupne obezity, je aj pohyb vo vode vďačný, lebo tam kĺby trpia menej. Také to záväzkové pnutie a kažiť si Vianoce rozhodnutiami? Vianoce sú o tom, že mám mať pohodu. To jedlo aj u tých, ktorí sa dopredu obávajú, že prídu Vianoce a s ním aj jedlo, tak ak sa opýtate, čo pre nich znamenajú Vianoce, tak jedlo je úplne na konci alebo vôbec. Netešia sa primárne na to. Sú pacienti, pre ktorých sú Vianoce stres. Zas sa chytím s mamou, nestíham. Ale primárne to nie je stres z jedla. Sú tam iné konotácie. A zas je to v hlave. Obezita ako choroba nemá pacient ako rozumieť. A prečo je to povedomie také, aké je, tak na to skôr odpovedia sociológovia.

Tak ako obezita môže byť pôvodcom pre spomínaných 236 chorôb, existujú aj nejaké faktory, ktoré by mohli byť pôvodcom pre samotné ochorenie obezity?

O tom, či daný človek bude mať riziko vzniku obezity, rozhoduje to, koľko mala hmotnosť alebo obvod pásu vaša mamka, keď otehotnela, koľko pribrala počas tehotenstva, či ste sa narodili spontánne alebo cisárskym rezom, akú ste mali pôrodnú hmotnosť a čo vám dávali jesť prvé dva roky. Máte dva roky a môžete mať 6 rizikových faktorov na to, že budete v dospelosti obézna. A to ešte ani netušíte, že ste na svete. Čiže keby som mal hovoriť o primárnej prevencii, tak by sme začínali v Centre pre liečbu obezity Lekárskej fakulty **UPJŠ** s neonatológmi.

A keď si zoberiete, že pred 25 rokmi nám rodili 20 – 25-ročné zdravé štíhle ženy a kde sa nám to posunulo? V zásade nám to bude len stúpať. Pri prevencii, ak je napríklad dieťa obézne, tak 70 – 80 % si to zoberie aj do dospelosti. Zčať treba už niekde na úrovni dieťaťa, napríklad pri dĺžke kojenia. Čím je dlhšie kojené, tým má nižšie riziko, že bude obézne.

A čo ak nebolo kojené vôbec?

Má vysoké riziko, že bude mať obezitu. To je silný vzťah, je to lineárna závislosť. Neviete nahradiť materské mlieko. Keby sme sa chceli veľmi dostať do odborných diskusií, tak druhý rozum máme v bruchu. Baktérie, ktoré má dieťa v bruchu, sú iné, keď sa narodilo spontánnym pôrodom, a iné, keď sa narodilo sekciou. Inak vyzerá jeho mikrobióm, keď dostávalo materské mlieko, inak keď kravské a inak, keď sunar. Iný je, keď zje jablko, ktoré vyrástlo do 30 km od miesta bydliska, iné, keď je dovezené zďaleka a 10-krát nastriekané. Faktorov je veľké množstvo. Väčšinou to vôbec nie je tom, že je človek lenivý.

Uvedme si konkrétny prípad úspešnej liečby obezity z vášho centra. Príklad nejakého vášho úspešného pacienta, ktorý mal istý štýl života, ten zmenil a schudol.

Mal som pacienta, riaditeľa strednej veľkej firmy. Jeho jedálniček bol káva, ciga, ciga, káva, koňak, ciga, káva, káva. Večer mal tak vzornú, chystala mu ju manželka, že sa to dalo fotiť do žurnálu o zdravej strave. Ale potom to, čo pozobal pri telke, tie veвериčkoviny, bolo energeticky oveľa vyššie ako to zdravé, čo mu predtým nachystala.

Počas redukcie išiel ako hodinky – dva kilogramy zásobného tuku za mesiac, čo je priemerná rýchlosť. Optimum je pol kila zásobného tuku za týždeň. Pacientom sa neraz zdá málo 2 kilá za mesiac, ale za rok je to už 20 kí. V obezitológii je totiž 2krát 12 celkovo 20. Kto

redukuje 2 kilá za mesiac, dá za rok dole 20 kíl, lebo vždy je jeden-dva mesiace, keď nepriberie ani neschudne, len si udržuje úbytok – Veľká noc, dovolenka. A 20 kíl nie je málo, dajte si to do vaku.

A tento pacient, keď redukoval, bol jeho energetický príjem na deň ešte asi o 400 kJ vyšší ako keď priberal. Prečo? Lebo sa postupne nastavil na 5 denných jedál. V mobile mal pripomienku, že sa má najesť. Sekretárka mu doniesla na stôl, zjedol. Mal vyšší príjem ako predtým, ale rozdelený do 5 jedál.

Takže aj keď jedol viac, paradoxne aj chudol?

Keď to isté množstvo zjete naraz, tak iba raz denne pustíte pažerák, žalúdok, črevá a to je kopec hladkého svalstva, ktoré sa hýbe a míňate energiu na trávenie jedla.

On tým, že to, čo zjedol večer, sme mu rozdelili do 5 denných jedál, tak redukoval. Využíval energiu na trávenie jedla. Naučili sme ho ďalšie drobnosti – mali 3 poschodia vo firme, tak nech nechodia ľudia k nemu, ale on ide za nimi. Mal tak aj lepší prehľad o firme, nevolal si ich k sebe. A ako povedal, známi, ktorí dovtedy za ním chodili, zamestnanci, tak sa divili, ako je možné, že chudne a stále je. Predtým ho jesť roky nikto nevidel. Teraz sme ho jesť naučili a on krásne zredukoval.

Jedlo nemá byť nepriateľ, na jedlo sa máme tešiť.

Obezita je dnes rozšíreným ochorením. Foto: (TASR) Kardiológ a obezitológ Ivan Majerčák. Foto: (M. Dudová-Bašistová)

Autor: Mária Dudová-Bašistová